

Jeg skal bruge
en bog
om rumfart ...

Sådan bliver en bog til at finde

TEKST: CAMILLA BØDKER THOMSEN / ILLUSTRATIONER: CHARLOTTE PARDI

”Jeg skal bruge en bog om rumfart, som helst ikke er alt for gammel, og som er til at forstå for en niårig, der skal læse den selv.”

Når det er let at hjælpe biblioteksbrugereren i dette tilfælde, er det, fordi DBC forsyner tusindvis af artikler, bøger og andre materialer med metadata, som gør, at materialerne kan findes.

Alene på bogområdet har vi mellem 16.000 og 17.000 trykte bøger mellem hænderne hvert år, og dertil kommer registrering af elektroniske materialer.

På de næste sider kan du se, hvilken proces, der går forud for, at bibliotekerens brugere og ansatte kan søge efter en bog.

1.

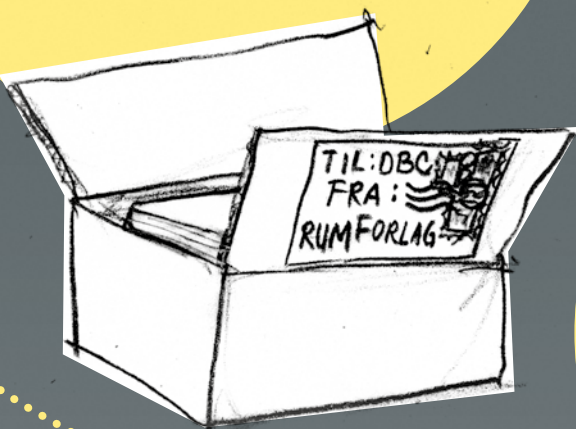
NYE BØGER HVER DAG

Hver morgen kommer posten med nye bøger.

De fleste udgivere ved, at de skal sende to eksemplarer til DBC – helst før bogen officielt udkommer, så den kan være klar til at blive søgt frem på bibliotekerne allerede på udgivelsesdagen.

Nogle gange er der alligevel bøger, vi ikke får.

Vi opdager det, fordi vi følger med i, hvad aviserne skriver om nye bøger, eller fordi et bibliotek henvender sig, når en låner har søgt forgæves. Så beder vi forlaget om at sende bogen.

2.

HAR HVER ENESTE BOG I HÆNDERNE

Vi har hver eneste bog i hænderne for at vurdere, om den skal registreres – og hvordan.

Vi tager stilling til, om bogen hører hjemme i Dansk bogfortegnelse, som er den del af nationalbibliografien, hvor alle bøger, som er udgivet i Danmark, bliver registreret.

Langt de fleste bøger, vi modtager, kommer med i Dansk bogfortegnelse.

DANSK BOGFORTEGNELSE

Dansk bogfortegnelse er den del af nationalbibliografien, der registrerer trykte og elektroniske bøger, som er udgivet i Danmark. Fortegnelsen indgår i bibliotek.dk og Danbib, hvor den opdateres dagligt. Desuden bliver den publiceret uge for uge på DBC's hjemmeside. Disse ugefortegnelser bliver brugt af boghandlere og biblioteker. Dansk bogfortegnelse er samtidig en registrering for eftertiden.

Den danske stat betaler for registreringen til nationalbibliografien. Bibliografisk Råd under Kulturstyrelsen

bestemmer optagelseskriterierne, som primært går på, at bogen skal være udgivet i Danmark eller have "fyldestgørende dansk tekst". Hvis bogen er på under 17 sider, kommer den som udgangspunkt ikke med.

Hvert år registrerer DBC omkring 17.000 trykte bøger til Dansk bogfortegnelse. DBC står desuden for den nationalbibliografiske registrering af en række andre materialetyper.

3. HVAD ER RELEVANT I BIBLIOTEKERNE?

Samtidig tager vi stilling til, om bogen har bred relevans i folke- og skolebiblioteker og dermed skal bibliotekskatalogiseres, dvs. have en mere fyldig registrering med emneord, noter og andre oplysninger, som er nyttige i bibliotekerne.

I forbindelse med udvælgelsen markerer vi, om bøgerne henvender sig til voksne, børn og/eller skole.

Vi udvælger hvert år omkring 9.000 trykte bøger til at blive bibliotekskatalogiseret. Det sker ud fra de samme overordnede principper om kvalitet, alsidighed og aktualitet, som bibliotekerne indkøber bøger efter, og ud fra mere specifikke kriterier, som vi løbende er i dialog med bibliotekerne om.

4. LEKTØRER FÅR 4.200 TIL VURDERING

Cirka halvdelen af de bøger, der skal bibliotekskatalogiseres, bliver valgt ud til at få en lektøruddtalelse. Det vil sige omkring 4.200 bøger om året. Vi vælger de bøger, hvor vi vurderer, at en lektøruddtalelse vil være et godt supplement til bibliotekskatalogiseringen for bibliotekarer, der køber bøger ind til biblioteket og formidler dem til brugerne. På side 10-11 kan du læse mere om lektøruddtalelser, og hvordan de bliver til.

EMNEORD

Der er over 71.000 emneord i DBC's emneordsbase, og nye kommer løbende til. De bruges til at beskrive bøger og andre materialer og er med til at sikre, at man kan søge en bog frem og vurdere relevansen af den. Ud over emner i traditionel forstand dækker emneord også personer, lokaliteter, målgrupper og meget andet.

DK5: DECIMALKLASSER

Klassifikationssystemet DK5 organiserer viden i hierarkiske klasser ved hjælp af tal og decimaler. Der er mere end 3.000 grupper i systemet.

FAUSTNUMMER

Faustnummeret er den bibliografiske posts id-nummer. Man kan sige, at Faustnummeret er i biblioteksverdenen, hvad det salgsorienterede ISBN er i bogbranchen.

5. VI REGISTRERER STRAKS DET BASALE

Alle bøger, der skal med i Dansk bogfortegnelse, kan findes i Danbib og bibliotek.dk allerede morgenen efter, at vi har modtaget dem. Vi registrerer dem nemlig straks med titel, forlag og identifikationsnumre (ISBN og Faustnummer) og udbygger så registreringen senere. På den måde har bibliotekerne hurtigt de oplysninger, de skal bruge, for at kunne gå i gang med at udvælge og bestille bøger.

I forbindelse med registreringen scanner vi for- og bagsider på alle de bøger, der skal bibliotekskatalogiseres.

Billedet knyttes til data om bogen, så brugeren af bibliotekets hjemmeside eller bibliotek.dk kan se, hvordan bogen ser ud, og læse omslagsteksterne.

6. OG UDBYGGER EFTERFØLGENDE

Nu skal bogen have en mere uddybende registrering. Efterspurgte, aktuelle og medieomtalte bøger bliver ekspresbehandlet og kommer dermed foran i køen, men ellers foregår registreringen af bøgerne i den rækkefølge, vi har modtaget dem.

Den foreløbige registrering bliver tjekket og udbygget med oplysninger om blandt andet forfatter, udgave, oplag, sidetal og DK5-klassemærke, og der bliver sat koder ind, så man kan søge bogen frem på mange forskellige måder.

Hvis bogen skal bibliotekskatalogiseres, tilføjes blandt andet emneord og en beskrivende note.

ISBN

Internationalt standardbognummer, der ved hjælp af 13 cifre (før 2007: ti cifre) entydigt identificerer en bog. Det er ikke bare smart i bibliotekssammenhæng men også i forbindelse med salg og distribution samt administration af rettigheder. DBC administrerer ISBN-systemet i Danmark.

Se mere på www.isbn.dk.

	978	87	7601	123	2
Præfiks	_____				
Land (87 = Danmark)	_____				
Forlag	_____				
Titel	_____				
Kontrolciffer	_____				

BIBLIOTEKSKATALOGISERING

Som en hjælp til bibliotekerne, når de skal vælge, hvad de vil anskaffe, udvælger DBC materiale, der har bred relevans i folke- og skolebiblioteker. Vi registrerer dem grundigt med emneord, noter og andre data, der er nyttige, når materialerne skal findes og formidles i en biblioteks-sammenhæng. På bogområdet bibliotekskatalogiserer DBC omkring 9.000 trykte bøger om året.

Mens der er helt objektive kriterier for optagelse i Dansk bogfortegnelse, er kriterierne for bibliotekskatalogisering baseret på et skøn ud fra bibliotekernes behov. Overordnet udvælges bøgerne ud fra kvalitet, alsidighed og aktualitet. DBC har løbende dialog med bibliotekerne og BKM-udvalget om, hvordan

udvælgelsen og registreringen skal foregå. BKM-udvalget (hvor BKM står for bibliotekskatalogiseret materiale) består af repræsentanter fra folke- og skolebiblioteker og DBC-medarbejdere, der til dagligt arbejder med at registrere materialerne. De præcise selektionskriterier findes på dbc.dk ved at søge på 'bibliotekskatalogisering af bøger'.

Inden for de senere år er bibliotekskatalogiseringen udvidet fra ren udvælgelse og katalogisering til også at dække andre af bibliotekernes behov for metadata. Metadata fra elektroniske ressourcer, som bibliotekerne betaler for adgang til, kan således søges sammen med data fra bibliotekskatalogiseringen i den nationale databrønd.

SMART AT REGISTRERE TO TING PÅ EN GANG

DBC står både for bibliotekskatalogiseringen og for den nationalbibliografiske registrering til Dansk bogfortegnelse. Det giver en mere effektiv proces, end hvis registreringen foregik to forskellige steder, sådan som det er tilfældet i flere andre lande, hvor nationalbibliografiopgaven typisk ligger hos nationalbiblioteket. Fokus på den praktiske anvendelse i biblioteker og bogbranche, fremfor en tilgang, der primært ser nationalbibliografien som en registrering for eftertiden, betyder samtidig, at biblioteker, boghandlere og borgere uge for uge kan følge med i den danske produktion af bøger.

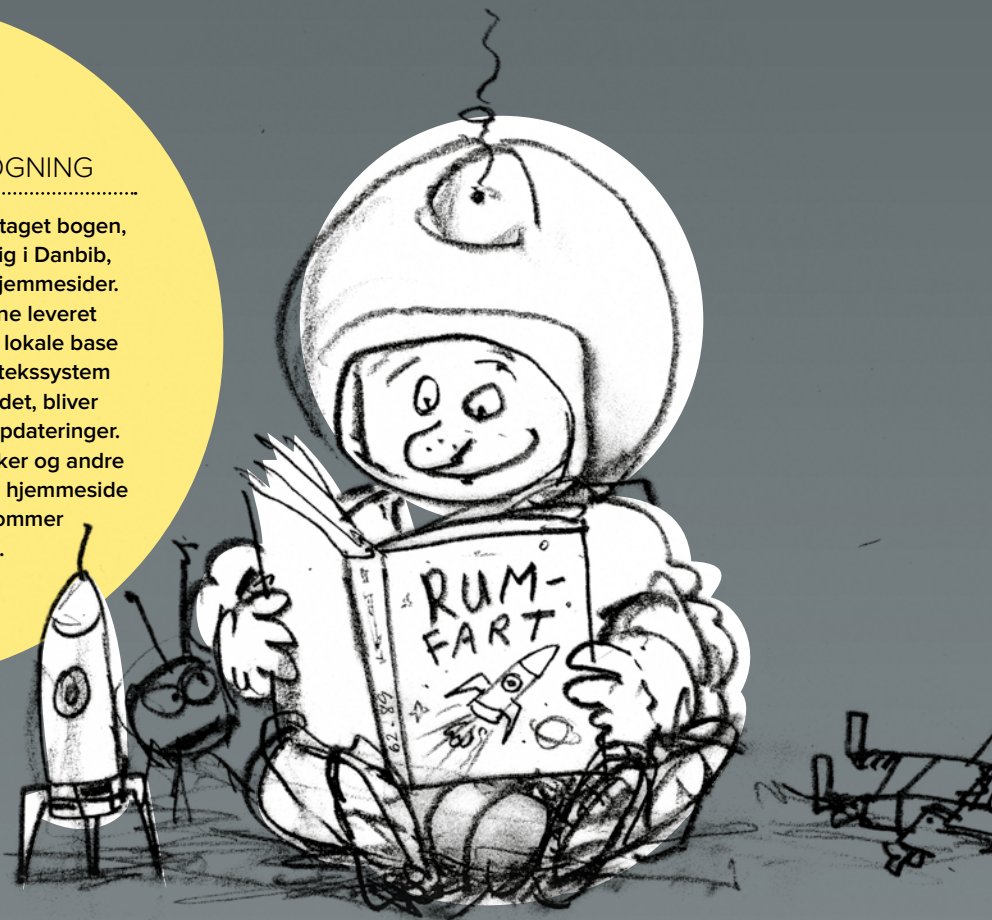
7.

KLAR TIL AVANCERET SØGNING

To til tre uger efter, at DBC har modtaget bogen, er den fuldt registrerede post synlig i Danbib, bibliotek.dk og på bibliotekernes hjemmesider.

En gang om ugen får bibliotekerne leveret de seneste registreringer, så deres lokale base er opdateret. Når det fælles bibliotekssystem

Cicero bliver bredt ud til hele landet, bliver dataleverancerne afløst af tidstro opdateringer. Samtidig kan boghandlere, biblioteker og andre interesserede uge for uge på DBC's hjemmeside følge med i alt, hvad der udkommer i Dansk bogfortegnelse.

Lyst til at læse mere?

De foregående sider er et uddrag fra #dbc nr. 4, 2015.

Bladet #dbc udgives af DBC a/s og er for dig, som arbejder i, for eller med bibliotekerne.

Det sendes til folkebiblioteker, kommunale kulturpolitikere og andre, der har tilmeldt sig hos aja@dbc.dk.

Pdf-version findes på www.dbc.dk

På www.dbc.dk finder du også en tegnet film om, hvordan DBC registrerer bøger og andre materialer.

